Rapportage uitkomsten Verbijzonderde interne controle 2022

Inhoudsopgave

- Kernboodschap
- Inleiding
- Ontwikkelingen
- Oordeel per proces
- Bevindingen financiële rechtmatigheid
- Planning afronding VIC 2022

Kernboodschap

Algemene constatering

De organisatie heeft met procesmanagement het plan opgepakt om te komen tot doorontwikkeling op het gebied van interne beheersing van de processen. We zien dat mede door de komende rechtmatigheidsverantwoording er meer betrokkenheid en begrip binnen de organisatie ontstaat voor het in control zijn van de processen. Vanuit de Verbijzonderde Interne controle zijn we daarbij met name gericht op de interne beheersing: in hoeverre is onze Administratieve Organisatie toereikend ingericht, dat een adequate, tijdige en actuele informatieverstrekking vanuit de werkprocessen wordt gegeven.

Aandachtspunt bij de nieuwe organisatiestructuur is het (verder) borgen van de processen in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is het maken van bewuste keuzes in welke risico's geaccepteerd worden.

Verbijzonderde interne controle 2022

De verbijzonderde interne controle rapporteert over de opzet van de processen en de werking daarvan. Deze rapportage richt zicht met name op de werking van de processen. De opzet en bestaan hebben wij gerapporteerd tijdens het najaar. De uitkomsten zijn besproken met de medewerkers vanuit het proces.

Aandachtspunten

Uit de interne controlewerkzaamheden 2022 komen enkele aandachtspunten naar voren, die wij hierna hebben samengevat:

- Europees aanbesteden blijft binnen gemeente Twenterand een zeer belangrijk aandachtspunt. Wij hebben vastgesteld dat bij een aantal inkooptrajecten de wet en regelgeving onjuist is nageleefd. De omvang van het niet naleven van de aanbestedingsregels bedraagt € 916.000,- de uitkomsten hiervan zijn tevens opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.
- Begrotingsrechtmatigheid zal ook impact hebben op de rechtmatigheidsverantwoording. Goed om het proces te beoordelen om eventuele overschrijdingen in 2023 te communiceren met de raad, aangezien in de verantwoording uitgegaan moet worden van bruto overschrijdingen

Inleiding

Inhoud rapportage

In deze rapportage geven wij onze bevindingen over de uitgevoerde werkzaamheden over het boekjaar 2022.
De aard van deze rapportage brengt met zich mee dat wij ons meer richten op uitkomsten van de uitgevoerde controles. Dit zijn uitgevoerde controles op de materiële processen waarbij wij risico's hebben onderkend waarbij geen effectieve beheersingsmaatregel aanwezig is. Wij vragen u deze rapportage in dat licht te bezien.

Waarom deze VIC rapportage?

Deze rapportage geeft inzicht in de stand van zaken van uw procesbeheersing en de mate van getrouwheid en rechtmatigheid van uw processen en onderliggende financiële geldstromen. Deze VIC rapportage sluit aan bij de ontwikkeling te komen tot een rechtmatigheidsverantwoording van B&W vanaf boekjaar 2023.

De aanpak van onze verbijzonderde interne controle

De verbijzonderde interne controle wordt niet alleen uitgevoerd om zaken te constateren, maar juist om de organisatie te helpen om te verbeteren. We leveren een bijdrage aan het inzicht in de kwaliteit van de bedrijfsvoering.

Deze rapportage geeft aan waar eventuele onrechtmatigheden zijn en met deze bevindingen willen wij voor het jaar 2023 weer stappen zetten om processen beter te beheersen.

Rollen en verantwoordelijkheden

Wij onderscheiden de volgende rollen en verantwoordelijkheden:

1ste lijn	2de lijn	3de lijn
Management/ Proces eigenaar	IC / Concerncontrollers	Verbijzonderde interne controle
Verantwoordelijk voor: • Beleid • Proces • Budget • Risicobeheersing (strategisch, tactisch, operationeel)	Ondersteunt, adviseert, coördineert en bewaakt 1ste lijn bij de inrichting en uitvoering van financieel, business control, risicobeheersing en voldoen aan wet- en regelgeving.	Verantwoordelijk voor het testen van de werking van beheersmaatregelen, de beoordeling van de samenwerking tussen de 1e en 2e lijn en het doen van verbetervoorstellen.

De eerste lijn is primair verantwoordelijk voor de inrichting en uitvoering van het proces, ondersteund door de 2e lijn. Het uitgangspunt hierbij is dat de interne beheersing is georganiseerd in de 1e lijn, met mogelijk aanvullende controles vanuit de 2e lijn.

Vanuit de 3e lijn wordt onafhankelijk van het proces en objectief de werking van de procesbeheersing in de 1e en 2e lijn, dat wil zeggen de werking van de interne controles, getoetst en worden veelal – waar nodig – aanvullend gegevensgerichte controles uitgevoerd om de financiële rechtmatigheid te toetsen.

Verhouding VIC en externe accountant

De VIC geeft invulling aan de 3e lijnswerkzaamheden en voert toetsing uit op de interne beheersing (procesgericht) en op de financiële rechtmatigheid. De accountant voert de jaarrekeningcontrole uit en is daarmee feitelijk een 4e lijnscontrole. Vanwege de overlap tussen VIC en accountant is het zaak dat deze samenwerking zo efficiënt mogelijk georganiseerd wordt.

Het is primair aan de accountant hoe deze met de VIC omgaat cq hoe de VIC aangelijnd wordt voor de accountantscontrole. Hierin worden een 4 tal ambitiemogelijkheden onderscheiden door de commissie BADO. De VIC wordt door de accountant ingezet als:

1. instrument om de aanlevering van stukken aan de accountant te verbeteren
2. onderdeel van het interne beheersingskader om toezicht te houden op de uitvoering van interne beheersingsmaatregelen
3. interne beheersingsmaatregel, waarop hij kan steunen bij zijn organisatiegerichte werkzaamheden
4. interne auditfunctie (IAF, zoals bedoeld in Standaard 610)

De verschillende ambitiemogelijkheden zijn op de volgende pagina toegelicht.

Binnen de gemeente Twenterand is gekozen in afstemming met de accountant om mogelijkheid 3 uit te voeren.

De accountant maakt gebruik van de werkzaamheden van de VIC. De VIC voert zelfstandig de controles uit voor opzet en bestaan. Voor de processen waar gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden, wordt de steekproef in samenspraak met de accountant gedaan.
De VIC zal de steekproef gaan gebruiken voor de interne controle, waarbij de accountant de conclusies van de VIC gaat toetsen. Dit scheelt dubbele steekproeven voor de organisatie en zorgt voor een effectieve controleaanpak.

1 Instrument om de aanlevering van stukken aan de accountant te verbeteren

De VIC is behulpzaam zijn bij het verzamelen van allerhande gegevens en onderliggende stukken, die nodig zijn voor de controle door de accountant. Door aanvullend een kwaliteitstoets uit te voeren op de volledigheid van de stukken, kan een positieve invloed worden uitgeoefend op de doorlooptijd van de controle. Voorts kan een goede aanlevering van stukken, een bijdrage leveren aan de efficiency van de accountantscontrole.

2 Onderdeel van het interne beheersingskader om toezicht te houden op de uitvoering van interne beheersingsmaatregelen

De accountant kan de VIC als een van de belangrijke informatiebronnen gebruiken om kennis te verkrijgen van de gemeente en zo richting te geven aan zijn controle. Op deze wijze worden risico's geïdentificeerd en ingeschat, om een basis voor het opzetten en uitvoeren van verdere controlewerkzaamheden te verkrijgen. De accountant kan dan ook kennisnemen van het jaarplan, de werkzaamheden en de bevindingen van de VIC.

3 Interne beheersingsmaatregel, waarop hij kan steunen bij zijn organisatiegerichte werkzaamheden

De VIC omvat interne beheersingsmaatregelen, die de accountant kan toetsen in het kader van zijn organisatie- en procesgerichte werkzaamheden. In het kader van de VIC worden in deze situatie interne controles uitgevoerd, waarbij de externe accountant gebruik maakt van de uitgevoerde werkzaamheden van de VIC om de effectieve werking van deze interne controles te toetsen. Twenterand streeft naar deze situatie.

4 Interne auditfunctie (IAF, zoals bedoeld in Standaard 610)

Interne auditfunctie; afhankelijk van de vraag of de organisatorische positie en relevante beleidslijnen en procedures van de interne auditfunctie op adequate wijze de objectiviteit van de interne auditors ondersteunen, het competentieniveau van de interne auditfunctie, en van de vraag of de interne auditfunctie een systematische en gedisciplineerde benadering hanteert, kan de accountant tevens in staat zijn om op een complementaire wijze gebruik te maken van de werkzaamheden van de interne auditfunctie. Controlestandaard 610 is hierbij van toepassing en geeft aan op welke wijze accountants gebruik kunnen maken van de werkzaamheden van interne auditors.

Ontwikkelingen

Nr.	Ontwikkeling	Impact op bedrijfsprocessen
1.	Rechtmatigheidsverantwoording: In september 2022 is de wet aangenomen waardoor de gemeente over boekjaar 2023 een rechtmatigheidsverantwoording moet afgeven. Hierdoor zal het gesprek vooral tussen Raad & College van B&W gaan over het rechtmatig handelen van de organisatie.	In 2023 zullen er een aantal stappen gezet worden zowel in de informerende sfeer als in de besluitvorming. In bijlage van deze rapportage is een stappenplan opgenomen voor de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording.
2.	Afgelopen jaren is de noodzaak van frauderisicobeheersing als een rol voor bestuurders en toezichthouders nadrukkelijk aan de orde gesteld. Om de beheersing van de frauderisico's te concretiseren is het opstellen van fraudepreventiebeleid nodig, evenals het houden van actief toezicht door het uitvoeren van frauderisicoanalyses. Om bestuurders en toezichthouders houvast te bieden bij hun beoordeling van de frauderisico's en het nemen van maatregelen ten aanzien van de fraudebeheersing, heeft de werkgroep Fraude van de beroepsorganisatie van de accountants NBA de brochure Frauderisicobeheersing, aanbevelingen voor bestuurder en toezichthouders (februari 2022) opgesteld. Vanaf het boekjaar 2022 zal de accountant in de controleverklaring expliciete passages moeten opnemen over de frauderisicobeheersing en continuïteit.	Te constateren is dat er binnen de gemeente aandacht is voor de beheersing van de frauderisico's. Een overkoepeld beleid is echter niet aanwezig en een algehele frauderisicoanalyse is tot heden niet actueel uitgevoerd. Onze aanbeveling is om een nota fraudepreventie op te stellen en jaarlijks een frauderisicoanalyse uit te voeren. De opdracht om een frauderisicoanalyse uit te voeren is afkomstig van de 'Concerncontroller'. De VIC zal hieraan een bijdrage kunnen leveren door bij elk proces aan te geven of fraude een significant risico is.

Ontwikkelingen

Nr.	Ontwikkeling	Impact op bedrijfsprocessen
3.	SiSa Regelingen De gemeenten worden geconfronteerd met een sterke toenamen van de SiSa regelingen. Bekend voorbeeld van de afgelopen tijd betreft de TOZO regelingen, maatregelen inzake corona en opvang Oekraïners. Gemeenten moeten snel handelen op alle nieuwe taken die erbij komen. Daarnaast komt een jaar later altijd nog de verantwoording. Het aantal SiSa regelingen zijn de afgelopen jaren bij de gemeente maal 3 á 4 gegaan. Een voorbeeld staat ook hieronder inzake het M&O beleid voor inburgering welke ook via de SiSa verantwoord dient te worden.	De nieuwe regelingen zorgen voor uitdagingen binnen de gemeente. Enerzijds hoe gaan we dit uitvoeren, anderzijds hoe gaan we dit verantwoorden. Van belang is dat er goed nagedacht wordt over de inrichting van de ontvangen gelden en de verantwoording van de gemaakte kosten. Gedacht kan worden aan een centrale coördinator voor de SiSa regelingen zodat dit eenduidig in de administratie terecht komt, maar ook dat de verplichtingen vanuit de beschikkingen centraal beheerst worden.
4.	M&O beleid (specifiek ook wet inburgering) Beleid waarvoor gebruik wordt gemaakt van gegevens van derden - veelal van de inwoner of organisatie zelf - kan gevoelig zijn voor misbruik en oneigenlijk gebruik. Dit kan voorkomen bij bijvoorbeeld subsidies, uitkeringen en andere uitgaven rondom sociale zekerheid en belastingen. Bij misbruik worden bewust niet (of tijdig) de goede gegevens en inlichtingen verstrekt. Bij oneigenlijk gebruik wordt in strijd met de bedoeling van de wet gehandeld. De accountant heeft de laatste jaren steeds meer aandacht voor het onderwerp fraude en integriteit. Een M&O beleid waarop bij de interne controlewerkzaamheden kan worden getoetst is hierbij van belang. In de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa staat het volgende vermeld over inburgering: Van gemeenten wordt verwacht dat zij in aanvulling op het bestaande M&O-beleid bij een gemeente specifiek aandacht aan de Wet Inburgering besteden.	Een gemeente die reeds beschikt over een goede opzet en een goed werkend M&O-beleid, kan dit M&O-beleid doortrekken naar de Wet Inburgering 2021. Daarin zal dan wel extra aandacht nodig zijn voor specifieke risicofactoren en –afwegingen inzake de Wet Inburgering 2021. In het M&O beleid van de wet inburgering dient aandacht te worden besteed aan onderstaande punten: - Toetsing op registratie van de inburgeraar bij het DUO - Toetsing van de inburgeringstermijn - Toetsing op identificatie van de inburgeraar aan de hand van een paspoort, ID-bewijs - Toetsing van de woonplaats van de inburgeraar - Volgen van de voortgang Persoonlijk Inburgerings Plan, participatieverklaringstraject (PVT), Module Arbeidsmarkt & Participatie (MAP). - Toetsing op het onrechtmatig beïnvloeden van de leefbaarheidstoets om de route af te schalen - Opleggen van boetes - Uitvoering van Verbijzonderde interne controle - Toetsing op certificering cursusinstellingen - Voorkomen misstanden bij cursusinstellingen

Oordeel per proces

	Proces	Oordeel financieel in control 2021	Oordeel financieel in control 2022
1.	Financiële administratie		
2.	Inkopen en betalingsverkeer		
3.	Personeelslasten		
4.	Belastingen		
5.	Uitkeringen en inkomensoverdrachten (PW)		
6.	WMO		
7.	Jeugdhulp		
8.	Grondexploitatie		
9.	Aanbesteding		
10.	Subsidieverstrekking		
11.	Omgevingsvergunning		
12.	Huren en pachten		

Oordeel	Toelichting financieel in controle
Matig	In deze processen zitten bevindingen waarbij sprake is van financiële fouten welke meetellen in het oordeel
Redelijk	In deze processen zijn bevindingen geconstateerd waarbij een onzekerheid zal worden opgenomen in de jaarrekening
Goed	Geen bevindingen geconstateerd op financiële rechtmatigheid
Procesmatige bevindingen	Geen bevindingen geconstateerd op financiële rechtmatigheid. Wel geldt dat hiervoor procesmatig bevindingen apart worden toegelicht in hoofdstuk 6.

Bevindingen financiële rechtmatigheid

Algemeen:
Bij de tussentijdse rapportage is reeds gerapporteerd over de opzet en bestaan van de processen. Daarnaast heeft BDO over de eerste 6 maanden reeds een selectie uitgezet. De uitkomsten hiervan zijn reeds behandeld in de rapportage die tussentijds is verstuurd.

Over het tweede half jaar rapporteren wij over de uitkomsten van de dossiercontroles WMO, Jeugdhulp en PW, deelwaarneming op: subsidies, prestatielevering en grondexploitatie over het tweede deel van het jaar 2022. Daarnaast is de spendanalyse uitgevoerd over het gehele jaar 2022.

De gemeente Twenterand heeft de VIC tijdig betrokken bij de jaarrekeningcontrole en dit heeft ervoor gezorgd dat er een tijdige oplevering heeft plaatsgevonden.

Dossiercontroles WMO, Jeugdhulp en PW
De dossiercontroles inzake WMO, jeugdhulp en PW is een jaarlijks terugkerend onderdeel binnen de controle van de VIC en de jaarrekeningcontrole. Hierbij wordt gekeken naar het proces van aanvraag tot en met verstrekking. Hierbij wordt getoetst aan de verordening van de gemeente Twenterand. Hierbij hebben wij geen bevindingen geconstateerd.
Over het gehele jaar zijn er voor WMO 25 dossiers beoordeeld, voor de jeugdwet 45 dossiers en voor PW zijn er 20 dossiers beoordeeld.

Bevindingen financiële rechtmatigheid

Belastingen en personeel:
Deze processen zijn niet belegd bij de gemeente Twenterand. Voor de belastingen ontvangt de gemeente een controleverklaring van GBT. In 2022 zijn er geen onrechtmatigheden geconstateerd bij GBT, voor 2022 is een goedkeurende verklaring verstrekt.
Het proces van personeel (salarisverwerking) is belegd bij Wierden. Ook daar wordt de interne controle uitgevoerd. Afgelopen jaar zijn er geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Uitkomsten subsidie:
Voor de subsidies zijn er 10 dossiers beoordeeld. Hierbij is gekeken naar de verstrekking 2022 en de vaststelling over het jaar 2021. Hierbij zijn geen bevindingen geconstateerd, zichtbaar is dat bij alle subsidies de onderliggende documenten aanwezig zijn en dat de termijnen vanuit de verordening zijn behaald.

Bevindingen financiële rechtmatigheid

Uitkomsten grondexploitatie:
Voor de grondexploitatie hebben wij 10 verkopen gecontroleerd. Wij hebben geen bijzonderheden geconstateerd binnen de verkopen. De prijzen zijn conform de onderliggende grondprijzennota ofwel een raadsbesluit. Daarnaast zijn de dossiers volledig en voldoen deze aan de verwachtingen. Derhalve akkoord.

Prestatielevering:
Voor de prestatielevering op inkopen zijn over het eerste half jaar 16 facturen geselecteerd. Hierbij is beoordeeld of de prestatie van de inkoop ook daadwerkelijk geleverd is. Van de selectie kon door de budgethouder/prestatie akkoord verklaarder onderbouwing aanleveren waaruit blijkt hoe de prestatie is geleverd en dat de factuur terecht betaald is. Hier zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.

Aanbestedingen:
Bij de spendanalyse (in samenwerking met de medewerker inkoop) worden de crediteuren welke boven de € 50.000,- besteding hebben over het jaar 2022 integraal beoordeeld.
In 2021 was de finale omvang van onrechtmatigheden inzake het niet naleven van de aanbestedingsregels: € 612.000,-. Veel fouten hadden hierbij betrekking op inhuur van personeel en ICT. Voor een aantal van deze onrechtmatigheden geldt dat deze ook in 2022 nog doorlopen, de omvang van deze onrechtmatigheden is: € 376.000,-. Daarnaast is er ook een viertal nieuwe inkooptrajecten geweest waarbij de aanbestedingsregels niet juist zijn toegepast. Dit betreft onrechtmatige inhuur ad. € 183.000,-, leerling vervoer ad. € 80.000,-, verwerking groenafval ad. € 62.000,- en een onrechtmatige levering van stenen € 215.000,-. De omvang van deze onrechtmatigheden is € 312.000,-. Totaal resulteert dit in een onrechtmatigheid van € 916.000,-.

Bevindingen financiële rechtmatigheid

Omgevingsvergunningen:
Hierbij zijn in totaliteit 5 waarnemingen verricht. De leges worden gebaseerd op de bouwkosten. De grondslag daarvoor zit in de opbouw (activiteiten) van het vergunningendossier. De leges worden berekend aan de hand van de gemiddelde bouwkosten volgens de tool (website) Bouwkosten. Dit is gekoppeld aan de activiteiten uit het vergunningenproces en de grondslag. Checklists ten aanzien van interne toetsing worden niet consistent toegepast. Intern is het beoordelen van de bouwkosten bij één medewerker belegd, wij adviseren hierop (in elk geval bij de risicovolle vergunningen) functiescheiding door te voeren. Dit is ook als zodanig door de proceseigenaar onderkend echter nog niet zichtbaar doorgevoerd.

Huren en pachten:
Hierbij zijn in totaliteit 4 gegevensgerichte waarnemingen verricht. Ondanks dat vanuit deze gegevensgerichte waarnemingen geen fouten zijn geconstateerd hebben wij vastgesteld dat intern dit proces onvoldoende aandacht heeft. Voor dit proces geldt dat samen met de verantwoordelijke proceseigenaar vanuit een risicoanalyse de beheersmaatregelen moeten worden geïdentificeerd en hierop vervolgens de (verbijzonderde) interne controles moeten worden opgepakt.

Bevindingen financiële rechtmatigheid

Rechtmatigheidsverantwoording

Hiernaast is de voorbeeldtekst opgenomen vanuit de Commissie BBV inzake de rechtmatigheid waarover het college over boekjaar 2023 moet verantwoorden.

Het percentage van de verantwoordingsgrens dient nog door de gemeenteraad vastgesteld te worden. Zie tevens traject op de volgende pagina's weergegeven.

Vanuit de VIC zijn de bevindingen inzake onrechtmatigheid EU-aanbesteden als pilot over 2022 reeds opgenomen in de bedrijfsvoering paragraaf.

De Commissie BBV heeft op 17 januari 2020 het onderstaande model voor de rechtmatigheids-verantwoording gepubliceerd.

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

In deze rechtmatigheidsverantwoording geeft het College van burgemeester en wethouders aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met door de gemeenteraad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Deze verantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheershandelingen en transacties. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op XX XXX 202X vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de gemeenteraad bepaald en bedraagt x% (maximaal 3) van de totale lasten inclusief mutaties in de reserves en is daarmee vastgesteld op € x.

Conclusie

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties (niet) rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen[8]:

- ...

Planning VIC boekjaar 2023

Stap	Werkzaamheden	Planning
1.	Opstellen VIC plan 2023	Juni 2023
2.	Uitvoering opzet en bestaan	Juli –augustus 2023
3.	Uitvoering deelwaarneming 1e half jaar	Augustus-september 2023
4.	Rapporteren over opzet en bestaan plus de uitkomsten deelwaarneming deel 1	Oktober 2023
5.	Uitvoering deelwaarneming 2e half jaar	Januari-maart 2024
6.	Rapportage uitkomsten boekjaar 2023	Maart-april 2024
7.	Opstellen rechtmatigheidsverantwoording	April 2024

Bijlage 1: route naar rechtmatigheidsverantwoording

Routekaart: Kaders

Onderwerp	Uitvoerder	Regievoerder	Vast te stellen door?	Wanneer vastgesteld?
Controleverordening	Control	Concerncontroller	Raad	Oktober 2023
Financiële verordening	Financiën	Financiën	Raad	Oktober 2023
Controleprotocol rechtmatigheid / accountantscontrole	VIC	Concerncontroller	Raad	Oktober 2023
Verantwoordingsgrens	VIC	Concerncontroller	Raad	Oktober 2023
Intern controleplan	VIC	VIC	College	Oktober 2023
Nota M&O Beleid	VIC & Concerncontroller	Concerncontroller	College	Oktober 2023
Frauderisicobeleid	VIC & Concerncontroller	Concerncontroller	College	Oktober 2023

Bijlage 1: route naar rechtmatigheidsverantwoording

Routekaart: Uitvoering & Rapportage

Onderwerp	Uitvoerder	Regievoerder	Vast te stellen door	Wanneer
Uitvoering VIC 1e deel	VIC	Concerncontroller	N.v.t.	Juni 2023 – november 2023
Rapportage tussentijdse uitkomsten VIC (1e deel van het jaar)	VIC	Concerncontroller	N.v.t	November 2023
Managementletter (interim controle accountant)	Concerncontroller	Concerncontroller	College	December 2023
Uitvoering VIC 2e deel van het jaar	VIC	Concerncontroller	N.v.t	December 2023 – maart 2024
Rapportage uitkomsten VIC boekjaar T	VIC	Concerncontroller	College	Maart/ april 2024
Opstellen rechtmatigheidsverantwoording	Financiën / VIC	Hoofd financiën	College	Maart/ april 2024
Accountantscontrole	Accountant	N.v.t	N.v.t	Maart/ april 2024
Uitkomsten accountantscontrole – Accountantsverslag	Accountant	Concerncontroller	Raad	Mei 2024